

Solidariteit tussen de generaties begint bij vrouwen

Het hoe & waarom, inleiding

Al meer dan negentig jaar kunnen vrouwen in Nederland gebruik maken van het actief kiesrecht en kunnen dus meedenken en doen in de politiek.

Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking bestaat uit vrouwen. Een groot deel van deze vrouwen kan gebruik maken van het actief kiesrecht. Een democratie zoals wij die in Nederland hebben, zou een afspiegeling van de samenleving moeten zijn. Vrouwen kunnen en zouden dus de helft van het aantal zetels in de Tweede Kamer, Eerste Kamer, Provinciale Staten enz. moeten kunnen bevolken.

De vraag is, is de democratie van Nederland een afspiegeling van de maatschappij en is de helft van de zetels in het politieke veld bekleed door vrouwen? Uit cijfers van het centraal Bureau van Statistiek blijkt dat de zetels in het politieke veld niet evenredig zijn verdeeld over mannen en vrouwen. Vrouwelijke volksvertegenwoordigers zijn in de minderheid. Zo bleek dat de Gemeenteraden in 2011 slechts voor 26,8% uit vrouwen bestonden.

Als we als vrouwen dus duidelijk willen maken wat wij belangrijk vinden in de politiek, en daarvoor een zo breed mogelijk draagvlak willen creëren, dan moeten we dat dus niet alleen via onze volksvertegenwoordigers, maar ook via andere kanalen duidelijk maken.

De CDAV organisatie is zo'n kanaal. Anno 2013 willen we als CDAV weten wat er leeft onder de CDA vrouwen.

Het CDA vrouwenberaad gaat daarom door middel van thema avonden onder haar leden in het gehele land peilen wat de ideeën zijn op thema's als wonen (1), milieu & duurzaamheid (2), werk & inkomen (3), gezondheid (4) en onderwijs (5). Dit als voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen 2014.

Waar moeten volgens de CDA vrouwen in het beleid de accenten worden aangebracht? Solidariteit tussen de generaties lijkt de basis voor een solide beleid. Maar hoe breng je dat tot uitdrukking in beleidsvoornemens?

Tijdens thema avonden in het gehele land hebben we aan de hand van fact-sheets met informatie over de huidige stand van zaken en met een aantal stellingen over de verschillende thema's besproken wat volgens de CDA vrouwen op de bovengenoemde thema's de inbreng zou moeten zijn. Op de ledendag van 15 juni zijn de resultaten gepresenteerd in de vorm van een boekje.

Hierbij treft u van de verschillende thema's de fact-sheets aan.

De werkgroep "solidariteit tussen de generaties"

Anne-Marie Vreman (voorzitter)
Marijke Edel
Dorenda Gerts
Petra Groeneweg

Wieneke Mulder
Annemieke van de Ven
Trudy Veninga

Thema 1: **Wonen**, zorg voor woningen en woningen voor zorg

Wonen is een elementaire levensbehoefte. Het woonbeleid van de landelijke overheid richt zich enerzijds op een verzelfstandigde, maar gereguleerde sociale huurmarkt voor mensen met een laag inkomen en/of onvermogen om zelfstandig in woonruimte te voorzien, en anderzijds op toegankelijkke en laagdrempelige koopmarkt, zodat een koophuis voor iedereen bereikbaar wordt.

1. Ontwikkelingen: de huurmarkt

Verzelfstandigde corporaties leggen in prestatie-afspraken met gemeenten vast hoe zij de kernvoorraad sociale huurwoningen op peil houden en hoe de woonruimteverdeling tot stand komt (de sociaal/maatschappelijke taak). Daarnaast dienen zij zelf zorg te dragen voor voldoende financiële middelen om die voorraad op kwalitatief en kwantitatief op peil te houden. Huurverhogingen worden bepaald door de landelijke overheid.

De constatering dat dit beleid leidt tot 'scheefwonen'¹ en daardoor stagnatie van doorstroming, en daarnaast de geconstateerde uitwassen in beloningen van bestuurders en fraude bij een aantal corporaties, heeft ertoe geleid dat er maatregelen zijn genomen.

- Corporaties mogen niet meer dan 5% van hun voorraad verhuren aan mensen met een inkomen hoger dan 34.000. (doorstromingsbevordering).
- Verhuurdersheffing. Voor mensen met inkomens boven 43.000 mag een forse huurverhoging worden doorgevoerd. Opbrengsten hiervan moeten worden afgestaan aan het rijk.
- Vestia-heffing. Om de tekorten bij corporatie Vestia te verrekenen moet elke corporatie bij betalen.
- Crisis op de financiële markt zorgt ervoor dat WSW de uitgifte van leningen tijdelijk stopzet.

Pluspunt van dit beleid is dat mensen met een laag inkomen altijd een dak boven het hoofd kunnen hebben.

Nadeel van dit beleid is dat bij een groei van het inkomen mensen kunnen blijven wonen waar ze wonen, ook als het huis te groot is. Starters en jonge gezinnen hebben te maken met een wachtlijst. Ander nadeel is dat er geen stimulans is geweest om huurwoningen in duurdere sector te realiseren.

2. Ontwikkelingen: de koopmarkt

Hypotheekrente mag in het geheel worden afgetrokken van het belastbaar inkomen. Deze maatregel zorgt ervoor dat financiële instellingen producten bedenken die fiscaal gunstig zijn, zodat meer geleend kan worden. Dat leidt ertoe dat mensen niet meer verplicht worden hun lening af te lossen, of het risico nemen de hypotheek af te kunnen lossen met opbrengsten van beleggingen. Er kan worden geleend tot 8x het inkomen, soms van twee partners. De verwachting is dat onroerend goed blijft stijgen in waarde.

Dit beleid leidt ertoe dat prijzen van woningen in een enorm tempo stijgen en dat steeds meer mensen in staat zijn een woning te kopen, dan wel door te stromen naar een grotere woning.

Totdat de zeepbel spat en de financiële crisis een feit is. Er worden maatregelen genomen.

- De financiële instellingen worden aan banden gelegd. De AFM voert een reeks van maatregelen in die ertoe leiden dat banken minder hypotheek verstrekken.
- De hypotheekrente-af trek wordt beperkt.
- Schulden moeten worden afgelost.

¹ De te betalen huur past niet meer bij het (te hoge) salaris van de huurders.

Gevolg: Prijzen van onroerend goed dalen. Huizen worden minder waard dan de hypotheek die afgelost moet worden. Kopen wordt moeilijk doordat bijna geen leningen meer verstrekt worden. Mensen blijven zitten waar ze zitten. De doorstroming stopt. Starters kunnen geen huis krijgen, niet in de huur niet op de koopmarkt.

Pluspunt is dat veel mensen in staat zijn (geweest) eigen bezit en dus eigen vermogen op te bouwen. Nadeel is dat de werkelijke waarde van woningen overschat is, en dat mensen hun woning niet willen/kunnen verkopen omdat de prijs die ze krijgen aangeboden te laag is. Voor starters zijn de prijzen met het huidige leenregime veel te hoog.

Overige ontwikkelingen in de woonmarkt

Bij langdurige zorg in verzorg- en verpleegtehuizen worden woonkosten betaald uit het zorgbudget (AWBZ). De oplopende zorgkosten nopen ertoe dit automatisme onder de loep te nemen en woon- en zorgkosten te scheiden, zodat mensen 'huur' betalen voor hun kamer. Oplossingen worden gezocht in het breder en langduriger inzetten van thuis- en mantelzorg.

Dit leidt ertoe dat mensen steeds later een indicatie krijgen om opgenomen te worden in een verzorg- of verpleeghuis. Het lijkt er naar toe te gaan dat mensen met lichte dementie en lichte verstandelijke handicaps (tot zzp 4) afhankelijk gaan worden van de wmo-regelingen van hun gemeente.

Pluspunt van dit beleid is dat de zorgkosten zuiverder besteed worden.

Nadeel is dat minder woon/zorgvoorzieningen gerealiseerd kunnen worden, mensen langer een woning bezet houden en meer zal moeten worden geïnvesteerd in woonaanpassingen/aanpasbaar bouwen.

3. Stellingen

- a. De huurmarkt moet helemaal worden vrijgegeven.
- b. Iedereen is verantwoordelijk voor het vinden van een eigen woning.
- c. Om goedkope en betaalbare jongerenhuisvesting te garanderen kan de scheiding van wonen en zorg kansen bieden. Immers delen van verzorgingshuizen vallen vrij en kunnen als jongerenhuisvesting worden ingezet.
- d. Om doorstroming te bevorderen moet overheid garant staan voor verliezen van mensen
- e. Budgetten voor zorg moeten deels worden ingezet voor aanpasbaar bouwen.
- f. Om woningen betaalbaar te maken, moeten ze worden uitgegeven in erfpacht.
- g. Hoe kunnen we onze solidariteit uiten bij dit thema?

Thema 2: Milieu&Duurzaamheid, kleur bekennen

1. Ontwikkelingen

Alles in onze omgeving moet op waarde geschat worden en is niet altijd in geld uit te drukken. De leefbaarheid in onze kleine kernen en ook in de steden is onbetaalbaar; dat geldt ook voor ons landschap.

Onze afvalstromen veranderen meer en meer in grondstoffen.

Wat de natuur geeft kan voor innovatie en nieuwe energie worden ingezet: met de ontwikkeling van verschillende energiebronnen zoals zon, wind, biomassa en geothermie kunnen we verder invulling geven aan de zogenaamde biobased economy.

Door technologische ontwikkelingen zijn bedrijfsleven en de agrarische sector steeds beter in staat een bijdrage aan een schoner milieu te leveren en ook op gebied van mobiliteit wordt vooruitgang geboekt.

Een natuurlijke koppeling tussen natuur, recreatie, landbouw en economie een logische invulling.

We zijn ons er steeds beter van bewust dat we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een schoner Nederland, ook voor onze kleinkinderen.

2. Ontwikkelingen, maatregelen uit het regeerakkoord:

- Besparingsdeal met energiebedrijven en woningbouwcorporaties voor een versnelling in het verduurzamen van woningen.
- Ter stimulering van energiebesparing via energiebedrijven voor scholen, kantoren en andere gebouwen worden belemmeringen in de wet- en regelgeving waar mogelijk weg genomen.
- Kleinschalig, duurzaam opwekken van (zonne-)energie waarvoor geen rijkssubsidie wordt ontvangen, wordt fiscaal gestimuleerd door een verlaagd tarief in de eerste schijf van de belasting. Voorwaarde is dat energie wordt geleverd aan de verbruikers, die aan de coöperaties deelnemen en dat die in hun nabijheid wordt opgewerkt.
- Met netbeheerders, energiebedrijven en lokale overheden worden afspraken gemaakt over laadinfrastructuur ter stimulering van de elektrische mobiliteit
- Boeren verdienen een fatsoenlijke beloning voor hun bijdragen aan het cultuurlandschap en de natuur.
- Realiseren van 16 % duurzame economie in 2020.
- Middelen beschikbaar voor bij- en meestook van biomassa in kolen- en gascentrales.

3. Stellingen

- a. Maatregelen op het gebied van duurzaamheid moeten met name van het Rijk komen.
- b. Er wordt meer gebruik gemaakt van de restwarmte van fabrieken.
- c. Hoe kunnen we onze solidariteit uiten bij dit thema?

Thema 3 : **Werk & Inkomen**, iedereen doet mee, van thuiszitten naar participatie

1. Ontwikkelingen; inleiding

Werk is een middel bij uitstek om deel te nemen aan de samenleving en verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven of het eigen gezin. Ons uitgangspunt is: of je bent aan het werk of je levert een bijdrage door vrijwilligerswerk of dagbesteding. Meer mensen zullen op een effectieve manier van de bijstand naar nieuw werk begeleid moeten worden. Ook moet het werk eerlijk verdeeld worden over alle generaties. Jonge mensen zijn daarbij belangrijk, zij zijn dynamisch én oudere mensen, zij hebben veel ervaring.

De nieuwe Participatiewet krijgt op dit moment veel aandacht, het is de vervanging van het wetsvoorstel Werken naar Vermogen, in te voeren op 1 januari 2014. Er wordt een quotumregeling ontworpen voor het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten door groter werkgevers. Naarmate het aantal plaatsen in de sociale werkvoorziening afneemt, neemt het aantal reguliere plaatsen voor arbeidsgehandicapten toe. De quotumregeling wordt vanaf 1 januari 2015 (het jaar waarin de nieuwe wet ook voor bestaande gevallen in de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) gaat gelden) in zes jaar stapsgewijs ingevoerd.

2. Ontwikkelingen: nieuwe wetgeving

Ten opzichte van het wetsvoorstel Werken naar Vermogen bevat de Participatiewet de volgende wijzigingen:

- De herbeoordeling van jongeren die al een arbeidsongeschiktheidsuitkering (Wajong) hebben en de verlaging van de uitkering van deze groep wordt geschrapt.
- In 6 jaar wordt een quotum opgebouwd van 5 procent voor bedrijven voor het aannemen van arbeidsgehandicapten
- De efficiencykorting op de sociale werkvoorziening wordt over zes jaar verspreid.
- De instroom in de sociale werkvoorziening in zijn huidige vorm stopt met ingang van 1 januari 2014. Gemeenten krijgen binnen de wettelijke kaders ruimte om zelf beschut werk als een voorziening te organiseren. Er is geld om via deze voorziening structureel uiteindelijk dertigduizend werkplekken te realiseren afgestemd op 100 procent van het wettelijk minimumloon. De verplichting voor gemeenten om één op de drie vrijgevallen plaatsen in de sociale werkvoorziening op te vullen vervalt.
- Voor zover werknemers voor een loon onder het wettelijk minimumloon werken, is dat altijd tijdelijk en groeit het totaal van loon en aanvullende uitkering toe naar het wettelijk minimumloon.
- Op de bij gemeenten en UWV beschikbare reïntegratiemiddelen wordt een doelmatigheidskorting doorgevoerd.

3. Ontwikkelingen: de maatregelen die volgen uit de nieuwe wetgeving

- De WWB, WSW en een deel van de Wajong zijn per 1-1-2014 samengevoegd. Iedereen met arbeidsvermogen kan vanaf die datum een beroep doen op de Participatiewet, die wordt uitgevoerd door gemeenten.
- De Wajong staat per 1-1-2014 alleen nog open voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikte jonggehandicapten.
- De toegang tot de WSW wordt per 1-1-2014 afgesloten voor nieuwe instroom. Gemeenten krijgen beleidsvrijheid om beschut werken te organiseren voor mensen die uitsluitend in een beschutte werkomgeving kunnen werken.
- De samenhang met het quotum, per 1-1-2015 ingevoerd, moet worden geborgd.

- Gemeenten kunnen naast de reeds bestaande reïntegratie-instrumenten ook het instrument loondispensatie inzetten voor mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.
 - De rechten en plichten van de WSW-ers die werken blijven hetzelfde.
 - E.e.a. zal moeten neerslaan in wet- en regelgeving die per 1-1-2014 in werking treedt, m.u.v. de quotumregeling die per 1-1-2015 ingevoerd wordt. Dat betekent dat er sprake is van een krap tijdspad voor het wetgevingsproces.
4. Aanvullingen n.a.v. het sociaal akkoord:
- De Participatiewet treedt in werking, als hij aangenomen wordt, per 1-1-2015.
 - Streven wetgeving najaar 2013.
 - gemeenten ontwikkelen samen met vakbonden en regionale werkgevers arbeidsmarktbeleid binnen 35 arbeidsmarktregio's.
 - 35 regionale werkbedrijven verantwoordelijk voor nieuwe instroom Wajong en WSW + hergekeurden.
 - Werkgevers bieden jongeren banen aan met handicap vanaf 2014 2500 oplopend tot 100.000 in 2025, het UVW is verantwoordelijk voor de medische beoordeling. Quotum is voorlopig van de baan.
 - Vanaf 2015 alleen nog WSW beschut werken.
 - Wajong alleen voor mensen die nooit zullen werken.
 - Loonkostensubsidie vervangt het eerder voorgestelde loondispensatie: de overheid compenseert de werkgever voor verschil tussen loonaandeel en wettelijk minimumloon.
5. Stellingen:
- a. De participatiewet moet zodanig vorm krijgen dat bedrijven worden uitgedaagd om een evenredige opbouw van het personeelsbestand te hebben, ook naar leeftijd.
 - b. Een quotum regeling gaat niet werken, positief belonen werkt beter.
 - c. Hoe kunnen wij onze solidariteit uiten op dit thema?

Thema 4: **Gezondheid, van zelfredzaam naar samenredzaam**

1. Ontwikkelingen: de veranderingen in de wetgeving

In de zorg is voorkomen bij uitstek beter dan genezen. Dat vraagt om een zo gezond mogelijke levensstijl. Als er iets misgaat, is er in onze samenleving een vangnet. Teveel is de nadruk komen te liggen op het geld dat de overheid in regelingen wil steken. Mensen worden gemiddeld ouder en het aantal ouderen neemt toe. Hierdoor is er een stijgende zorgvraag. En doordat de beroepsbevolking daalt, stijgt de premiedruk van de AWBZ. Als het zo doorgaat, bestaan de publieke overheidsuitgaven over 30 jaar voor 50% uit zorguitgaven.

Het moet dus anders, daar is iedereen het over eens. De visie van het huidige kabinet, maar ook van voorgaande kabinetten, is dat zorg en ondersteuning dicht bij de mensen via de gemeenten georganiseerd moet worden in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Immers, de lokale overheid kent de burger goed en kan ook verbindingen zoeken met andere beleidsterreinen. Het gemeentelijk Wmo-beleid is gebaseerd op drie uitgangspunten: iedereen doet mee, problemen voorkomen (door preventie en vroege signalering) en problemen waar nodig oplossen.

Daar waar mensen niet in staat zijn om geheel op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving zoekt de gemeente een passende oplossing. Daarbij wordt gekeken naar het sociale netwerk bestaande uit mantelzorgers, familie, vrienden en burens, maar ook naar vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Daardoor wordt het beroep op duurdere voorzieningen beperkt. Dat is nodig zodat die kunnen blijven bestaan voor mensen die het écht nodig hebben.

Actieve en zelfstandige mensen zijn van belang voor een samenleving waarin naast eigen kracht ook medeverantwoordelijkheid een plaats heeft. Vanuit het besef van verbondenheid tussen de generaties kijken we verder dan ons eigenbelang en onze eigen tijd.

De gemeente krijgt op termijn extra taken in de Wmo rond ondersteuning en persoonlijke verzorging. Daarop en op de huidige Wmo wordt in de plannen van het kabinet fors bezuinigd.

2. Ontwikkelingen: de maatregelen uit het regeerakkoord:

- Het beroep op huishoudelijke hulp in de Wmo vervalt in 2014 voor nieuwe cliënten en in 2015 voor bestaande cliënten. Er blijft 60% van het oorspronkelijke budget over.
- Gemeenten moeten vanaf 2015 de begeleiding en persoonlijke verzorging uitvoeren met 75% van het oorspronkelijke budget.
- Het recht op verzorging vervalt in 2014 bij een indicatie korter dan 6 maanden. De gebruikelijke zorgnorm gaat van 60 naar 90 minuten.
- In het kader van het scheiden van wonen en zorg moeten mensen met zwaardere indicaties langer zelfstandig wonen.
- Alle inkomensafhankelijke (fiscale) regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten gaan naar de gemeenten. Of daarbij een financiële tegemoetkoming is voor de gemeenten, is nog de vraag.
- Er komt extra geld voor het inzetten van wijkverpleegkundigen.
- Er komt extra geld voor het oprichten van sociale wijkteams.

3. Stellingen

- a. We moeten een fijnmazig netwerk overhouden voor de zorg, de zorg moet niet teveel worden overgelaten aan mantelzorgers.
- b. Gemeenten moeten vooral inzetten op preventie en mantelzorgondersteuning.
- c. Het budget voor het sociale domein is bepalend voor de te verlenen ondersteuning op het gebied van zorg en welzijn.
- d. De regie voor zorg en welzijn mag de gemeente niet uit handen geven aan een aanbieder van zorg.
- e. Hoe kunnen we onze solidariteit uiten op dit thema?

Thema 5: Onderwijs, van goed naar beter

1. Ontwikkelingen: sluiting kleine scholen

De minister is voornemens de kleine scholen te sluiten. Het doel is de kwaliteit van het onderwijs op deze scholen te verbeteren en de kwetsbaarheid van de scholen te verminderen. De kinderen zullen vervoerd worden naar scholen in de buurt. De minimale grens van 23 leerlingen per school wordt opgehoogd naar 100 leerlingen, mogelijk 200 leerlingen.

* Kleine scholen behalen inderdaad minder goede resultaten met hun leerlingen.

2. Ontwikkelingen: vroegere start onderwijs

Het Rijk zet in op een verbeterde doorgaande lijn binnen het onderwijs: kinderen met een onderwijsachterstand* zouden met 2,5 jaar moeten instromen in een zogenaamde voorschool. Op het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal krijgt het vier ochtenden per week een extra taalaanbod. Indien het kind ook tijdens de eerste twee jaren van de basisschool een verrijkt taalprogramma volgt kan de taalachterstand grotendeels weggewerkt zijn. Hierdoor kan het kind vanaf dat moment optimaal van het hem of haar geboden onderwijs profiteren. Bovendien kan het kind zich sociaal emotioneel beter ontwikkelen doordat het goed kan communiceren met zijn omgeving.

Vaak worden deze peutervoorzieningen aan een basisschool gekoppeld, zodat de doorgaande leerlijn optimaal geborgd is en de leerwinst optimaal is. Voor scholen is de samenwerking met een peuterinstelling vaak extra interessant, omdat het optimale leerlingen toestroom garandeert. Als gemeenten geen actieve regie voeren op peutervoorzieningen is verkokering en segregatie een reëel gevaar.

* het gaat hierbij om een zogenaamde contextuele achterstand: het kind beschikt wel degelijk over de vermogens, maar de taalontwikkeling is onvoldoende doordat er thuis geen of slecht Nederlands wordt gesproken, of het kind niet op het juiste niveau wordt aangesproken en niet voorgelezen wordt. Hierdoor is er sprake van te weinig blootstelling aan de Nederlandse taal.

3. Ontwikkelingen: plannen passend onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 zijn schoolbesturen verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Een deel van de leerlingen die voorheen speciaal onderwijs volgden krijgt nu een passend pakket aangeboden binnen het reguliere onderwijs. De middelen om de extra zorg te bekostigen gaan niet meer naar de ouders in de vorm van een 'rugzakje', maar rechtstreeks naar het samenwerkingsverband waar de school onder valt en dat de 'zorgplicht' voor dit kind heeft. Ouders hebben niet langer zelf de keuze naar welke instelling ze hun kind brengen en scholen kunnen een kind niet weigeren.

Het kind valt onder de zorg van het bestuur van de basisschool waar het ingeschreven staat. Ook indien het passend onderwijs voorziening van deze school verder weg is dan een vergelijkbare voorziening van een collega schoolbestuur.

4. Ontwikkelingen: onderwijs en Arbeidsmarkt.

De koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt is een wezenlijke. Tenslotte leiden we in Nederland kinderen en jeugd op zodat zij zich kunnen ontplooien en ontwikkelen. We leiden ze op tot zelfstandige burgers die in hun levensonderhoud te voorzien en een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving, als deel van de arbeidsbevolking en als lid van de samenleving.

Om de jeugd een goede start op de arbeidsmarkt te geven ziet men in gemeenten, regio's en provincies platforms of bureaus voor onderwijs en arbeidsmarkt ontstaan. Deze instellingen kunnen samen met werkgevers in de regio bepalen in welke sectoren, nu en naar de toekomst toe behoefte bestaat aan personeel en concreet scholieren en bedrijven aan elkaar koppelen.

De platforms kunnen jongeren motiveren voor werk in deze sector en hen helpen bij hun oriëntatie op een geschikte opleiding/baan.

Zo kan worden voorkomen dat bedrijven over onvoldoende 'juiste' arbeidskrachten beschikken, terwijl 'verkeerd' opgeleide mensen thuis zitten. Het voorkomt dat regio's door mismatch tussen opleidingen en werkgelegenheid hun jongeren met potentie zien vertrekken en dus onnodig vergrijzen en aan natuurlijke sociale cohesie door familiebanden verliezen. Het bevordert het zelfbeeld en de motivatie van de jongeren. Scholieren die weten dat de arbeidsmarkt op hen zit te wachten, een concreet van hun toekomst voor zich hebben, zijn gemotiveerde scholieren, hebben een beter zelfbeeld, en breken minder snel voortijdig hun opleiding af. Werkgevers die verleggen zitten om arbeidskrachten kunnen hun bijdrage leveren aan het onderwijs door stageplaatsen en mogelijk lessen te verzorgen.

5. Stellingen:

Sluiting kleine scholen

- a. Vergroting van de scholen is een goede zaak- de kwaliteit van het onderwijs moet te allen tijde geborgd zijn
- b. Vergroting van de scholen is een kwalijke zaak: het bevordert de leegloop en vergrijzing van het landelijk gebied.
- c. Vergroting van de scholen is een kwalijke zaak omdat dit een bedreiging vormt voor de verscheidenheid aan scholen op het platteland: er kunnen niet langer een kleine openbare en een kleine katholieke basisschool in één gemeente of kern naast elkaar bestaan.
- d. Vergroting van de scholen is een goede zaak: enkel dan kan er goed worden samengewerkt met de buitenschoolse opvang en de kinderopvang/het peuterwerk.

Vroege start onderwijs

- e. Het jonge kind moet je laten spelen en nog niet laten leren. Spelen is een voorwaarde om later te kunnen leren.
- f. Ouders die hun kind met een taalachterstand niet naar de voorschool laten gaan, belemmeren bewust de ontwikkelingsmogelijkheden van hun kind- de overheid zou hier op moeten kunnen ingrijpen.
- g. Peuters leren thuis meer dan op de peuterspeelzaal.
- h. Peutergroepen moeten niet bij een basisschool geplaatst worden: het belemmert ouders in hun keuze voor een andere basisschool dan die waar de peutervoorziening mee samen werkt.
- i. Peutergroepen moeten niet bij een basisschool geplaatst worden: het werkt segregatie in de hand en dat bevordert de taalontwikkeling niet.
- j. Er is teveel aandacht voor de leerprestaties van een kind ten opzichte van de aandacht voor het welbevinden en het gewoon zichzelf mogen zijn van een kind

Plannen passend onderwijs

- k. Kinderen met een zorgvraag zijn niet gebaat bij een passend aanbod op een reguliere school, zij hebben behoefte aan de beschermde omgeving en de kleine groepen van het speciaal onderwijs.
- l. Ouders moeten kunnen bepalen waar hun kind naar school gaat en welke zorg het ontvangt. Zij kennen hun kind het beste.
- m. Het kind moet toegang hebben tot het meest passende én meest dichtbij zijnde onderwijs
- n. Het samengaan van kinderen met een beperkte zorgvraag met reguliere leerlingen is een verrijking voor beide groepen
- o. Bezuinigingen op speciaal onderwijs is een kostenpost voor de toekomst.
- p. Het consultatiebureau moet ouders vroegtijdig informeren als ze verwachten dat het kind mogelijk passend onderwijs zal moeten volgen: dan kunnen de ouders bij hun keuze voor de basisschool mee wegen of de passend onderwijslocatie voldoende dicht in de buurt is.

Onderwijs en arbeidsmarkt:

- q. Jongeren moeten vrij zijn om hun opleiding te kiezen
- r. Talenten kan je ontplooien binnen elke sector
- s. Werkgevers zouden een grotere invloed op het onderwijs moeten hebben
- t. Werkgevers hebben een verplichting om eerst via POA's te trachten de lokale jongeren te binden, op te leiden en een toekomst te bieden, en daarna pas uit te kijken naar personeel afkomstig uit het buitenland of van buiten de regio.
- u. De toekomstige arbeidsvraag is te onvoorspelbaar om daar beleid op te maken.